

Korošec.

Gospodarski in političen list za koroške Slovence.

Izhaja vsako drugo soboto

v Kranju (tiska Iv. Pr. Lampret; izdaja konzorcij „Gorenjca“; odgovorni urednik Lavoslav Mikuš).

Velja za celo leto 4 K in se plačuje naročninam in serati naprej. Vsi rokopisi pisma in druge pošiljke naj se pošiljajo na uredništvo in upravnništvo „Korošca“ v Kranju. Rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plačuje za enostopno pet-krat za enkrat 12 v, za dvakrat 18 v, za trikrat 24 v, za večkrat po dogovoru.

Posamezne številke stanejo 10 vin.

Štev. 9.

V Celovcu, v soboto, dne 30. aprila 1910.

Leto III.

Javna zahvala.

Uredništvo, upravnništvo in konzorcij lista pravih, narodnih koroških Slovencev „Korošec“ se tem potom udano in spoštljivo zahvaljujejo g. dr. Brejcu za njegovo izdatno reklamo, ki jo je razvil na zadnjem zborovanju katoliškega političnega društva z dne 28. t. m. v Celovcu. Mož se je sicer pri tem hudo napenjal, predno je mogel naslikati delovanje „Korošca“ kot zelo uspešno, a sadovi njegovega truda so se to pot (kakor še nikdar v njegovem življenju, takoj pokazali. Upravnništvo „Korošca“ je namreč dobilo takoj po shodu od zborovalcev samih veliko število zanesljivih in trdnih naročnikov.

Kdor še sedaj ne veruje, da je dr. Brejca delaven na Koroškem, temu se nikdar ne odpro oči.

Vztrajnemu našemu agitatorju gosp. dr. Brejcu še enkrat iskrena zahvala. Koroški Slovenci, torej le pridno naročajte in čitajte naš toliko hvaljeni in v nebesa povzdigovani list!!

Upravnništvo, uredništvo in konzorcij „Korošca“.

PODLISTEK.

Celovski „turnar“.

Povest iz starih časov.
Spisal Ferdo Plemič.

III.

Minil je marsikateri mesec in dan. Metka je zapuščena zdihovala pri svoji materi. Jurija namreč ni bilo več na spregled od onega dne, ko ga je obiskala v zvoniku. Bolan ni bil, ker se je donel vsako uro zategli glas njegovega roga s stolpa dol. Zato pa je Metka upravičena sklepala, da je Jurij povsem pozabil nanjo. Včasih se je polastila uboge deklice želja, splezati zopet tja gor v zvonik in vprašati njega, ki ga je toli ljubila, kaj pomeni, da se je ne spomni več. Ali vsakokrat jo je zadržal dekliski ponos. In zopet je čula, da se Jurij v slednjem času pogosto oglašja v krčmi tik farne cerkve ter da tam posedeva ure in ure, mračnega čela in bledega lica. In v srce jo je žalostila ta novica. Da se je udal Jurij v pijačo, tega ni mogla razumeti. V svesti si je bila, da ona ni kriva te Jurijeve izpremembe. A vzela si je vse to k srcu in jela je hirati, in čez kratko je legla v posteljo.

Juri pa je v tem času korakal, zamisljen v težke spomine iz svojih prejšnjih dni, po hodniku okolu stolpa. Jedva, da se je včasih hipoma spomnil

Koroške razmere.

I.

Mnogo se je pisalo v zadnjem času po slovenskih časopisih o Koroški, o deželi, kjer je brezpravnost, tlačanstvo, nemški terorizem in brezprimerno zatiranje slovenskega ljudstva dospelo, če se ne na višek, pa vsaj do visoke stopinje; dokaj vesti so prinašali časniki in marsikaj se je ukrevalo od vodilnih krogov. A kljub vsemu se zdi človeku, da je bilo pri vsem le malo ali nič uspeha; neznosne razmere obstojajo dalje in večina koroških Slovencev ima le to prepričanje, da rešitve za slovensko ljudstvo na Koroškem ni več in da bodemo le prekmalu na popolnoma potujčeni zemlji, kjer se ohranimo kak ostanek. Črnoglede so te misli in marsikomu se bodo zdale pretirane, a vsak, ki pozna razmere koroških Slovencev in ki ima priložnost primerjati njih napredek, oziroma nazadovanje z napredkom drugih avstrijskih Slovanov, ali tudi Slovencev v drugih pokrajinah, se mora žalobno prepričati kolikortoliko o njih resnici.

Piše in govori se v sedanjem času o človekoljubju, o napredku humanizma in sklicuje se na dvajseto stoletje, če se je zgodilo kje kaj nepravilnega, kaj tiranskega; ali koroški Slovenci se nimamo povoda sklicevati na kulturni napredek, ni se nam treba opirati na dvajseto stoletje, kajti ravna se z nami, kakor se je ravnalo v dvajsetem stoletju pred Kristom, ali pa še prej s — sužnji, ki so zidali egiptovskim kraljem njih piramide. Za nas tok dolgih stoletij in napredek človeške omike ni prinesel nič dobrega. Ustvaril je kvečjemu nova umetna sredstva, s katerimi se nas pod pretvezo blagih in dobrih namenov lahko mirno in polagoma davi in uničuje.

Zgodovina koroških Slovencev je prežalostna, polna trpljenja in polna izgledov nesrečnih slovenskih svojstev in vsa zgodovina teh dogodkov se je podedovala od rodu do rodu in je še sedaj edina zapuščina naših očetov. Vse iztočne alpske dežele so posedovali nekdanji naši očetje. Koroška je obse-

gala razun današnje Koroške tudi vso Stajersko, velik del Solnograške in Zgornje Avstrijske, na jugu Kranjsko in nekaj Goriske.

V vseh teh krajih so bivali kerotanski Slovenci. Imeli so svoje samostojne kneze in se sami vladali. Toda to se glasi kakor pravljica iz davnih dni, kajti kratko so nam sijale zvezde prijazne. Prišli so Obri. Slovenec jim je postal podložen, Slovenec je postal tlačan in je tlačan še dandanes. Hlapčevski duh se mu je vrnil v meso in kri in še dandanes je pri ostankih nekdanjih Kerotancev hlapčevski duh glavno svojstvo. Navadili smo se pokorščine in hlapčevanja; samostojnost in samozavest sta izginili. Le za kratek čas nas je Obrov rešil Same, po njegovi smrti smo kmalu prišli v dotiko s tistimi sosedi, ki jih imamo še dandanes. Bavarci so najprej podjarmili Koroško; za Bavarci so zagospodarili Franki, in odslej smo že čez enajst sto let v nemških okovih, že čez enajst sto let služimo kakor hlapci nemškemu gospodarju. To dolgo hlapčevanje tvori našo žalostno zgodovino. Kaj so delali Nemci z nami? Izprva smo imeli še nekaj svojih pravic, še se je naš jezik upošteval; tuji knezi, ki so nad nami gospodarili, so se na gospodarskem polju vmeščavali po slovenskem obredu; še precej časa so tuji gospodarji Koroško (ki se je sicer tekom časa vedno bolj krčila v današnje meje) smatrali za slovensko deželo. Ali pri vsem tem so si prizadevali na vse možne načine, da bi jo čim prej ponemčili. Najlepše kraje so dobivali solnograški, bamberski in drugi cerkveni knezi v svoje roke in v teh krajih so ti marljivo naseljevali naseljence. Tudi posvetni oblastniki so na svojih posestvih naseljevali Nemce in po mestih so pospeševali povsodi nemški živelj. Nemški grofje in vitezi so se naseljevali po Koroški; tekom časa je Slovenec, ki je pripadal kmetskemu stanu, postal podložnik svoje posvetne in cerkvene gosposke. Ta je bila tuja in je negovala tuj živelj v deželi; to se pravi: ponemčevala je deželo. Slovenskega plemstva ni bilo, Slovenci so pripadali samo podložnemu kmetskemu stanu in ta je bil skozi vsa sto-

Metke. A tedaj je vsikdar nevoljno stresel z ramo ter se zopet zamislil v prejšnje blodne sanje. Prikazen tuje gospodične je povsem prevzela vse njegove misli.

«Taka je kot ona, radi katere sem moral bežati iz domovine, ravno taka! Oj trpel sem za ono žensko, da bi se kamen umislil! In mislil sem, da se je dopolnila mera trpljenja, da sem vse prebolel. In zdaj? Ta podobnost! Zdelo se mi je, da vidim zopet njo, ko sem zrl tujki v oči. Ah, ona ni, ali... Življenje bi dal, da bi ne bil videl več njenega obraza. Mislil sem, da zadobim zopet mir, upal sem še, da mi bo mogoče živeti novo, četudi skromno življenje. Prazni upi, puhle misli!»

Tako je Juri zopet razdvajal nekega večera, in zopet se je odpravil v krčmo, da bi v vinu vtopil vse spomine, vso bolelost.

Ali, ko koraka po stopnicah navzdol, začuje poleg sebe žalostni glas mrtvaškega zvonca. Pogosto je že čul ta glas, a nikoli ga ni posebno ganil. Danes pa mu zastane noga.

«Komu neki zvonijo?» se je vprašal ter pospešil korake. Ko doseže zopet ravna tla se obrne naravnost v stolp. Zvonjenje je bilo že ponehalo, in stari mežnar je ravno zapiral duri do zvonika. Juri se ustavi pri njem.

«Oče, komu ste pa danes zvonili?» ga vpraša. Cerkovnik ga nekam čudno in ostro pogleda.

«Dekle je umrlo, dobro, dobro dekle,» reče potihom.

«Katera pa?» vpraša Juri nadalje in srce se mu krči.

«Metka je zdihnula svojo nedolžno dušo. Zdihnula je, ker je bila Gospodova volja, in ker je preveč trpela,» reče stari cerkovnik tiho, ali nakrat povzdigne glas in skoro grozeče pravi. «Ali gorje njemu, ki ji v tem trpljenju ni podal ne roke, ne dobre besede!»

Osupnil je Juri ter zrl nepremično v sive oči starega cerkovnika. Pest se mu je krčila, prsi so se mu širile. A nakrat omahne mladenič in se prime za čelo.

«Gorje meni!» krikne in zbeži. Dalje prih.

Smešnice.

Zanimiv časnik.

A: Ali je kaj novega v «Miru»?

B: Seveda, pa koliko!

A: Tako! Kaj pa vendar?

B: Datum!

Zakonska sreča.

On: Kaj? Niti kuhati ne znaš?! To je torej ta angel, ki sem ga v tebi videl!

Ona: Ali dovoli... od kdaj pa angeli kuhajo?

letja brezpraven. Vse pravice so imeli privilegirani tuji stanovni v deželi. O Slovencih molči odslej domača zgodovina. Le za časa kmetijskih vojn poseza zopet slovenski življenjski vmes; ali po žalostnem koncu je brezpravni slovenski suženj legel zopet k narodnemu spanju. Le tiho trpljenje ter hlapčevanje je njegov delež. Kar je prišlo nezgod v deželo, je zavedalo le preprosto ljudstvo. Turki so pobijali le preproste kmete; le kmetijska dekleta so šla v suženj. Na kratko: le nižji, to je slovenski narod je ob nezgodah prenašal trpljenje. Ni čuda, da se je krčil bolj in bolj in ko se je v devetnajstem stoletju zatiranim in brezpravnim slojem približala nova bodočnost, je tvoril samo še tretjino prebivalcev v teku časov tudi za tretjino zmanjšane koroške dežele. Leto 1848 je prineslo zatiranim narodom in zatiranim nižjim slojem več pravic. Tudi kmetijski stan, kateremu pripadamo koroški Slovenci po večini, je pridobil pravico, da poseza v zgodovino in je deležen zgodovinskih razvojev. Začeli smo toraj tudi koroški Slovenci novo zgodovino. — Avstrija je dobila ustavo; predpravice plemstva so padle in slovenski kmet je tudi pridobil pravic. Ustavni zakoni iz leta 1867 so določili pravice avstrijskih državljanov. Enake pravice veljajo za vse brez ozira na stan, narodnost, vero i. t. d. Tako govorijo temeljni zakoni. Ali pa je tudi za koroške Slovence tako? Odgovor naj bode ta, da ne? Kajti, ko bi to veljalo, bi ne imeli povoda za tožbe, da smo brezpravni, da nas zatirajo i. t. d. Če se govori in piše o koroških Slovencih in njih brezpravnosti, se misli v prvi vrsti na njih narodno, njih jezikovno brezpravnost. Ker pa je jezik tisto svojstvo, ki tvori vse bistvo narodnosti, je brezpravnost v jezikovnem oziru brezpravnost naroda sploh. Kakšna je toraj ta jezikovna brezpravnost? Po večini je že znano slovenskemu občinstvu vse. Ali kljub temu je potrebno, da se navaja vedno in vedno.

Dopisi.

Borovlje. Telovadno društvo «Sokol» v Borovljah se zahvaljuje za sprejetih 48 K, ki so se nabrale o priliki promocije g. dr. Kramerja v Pragi. Na zdar!

Rožna dolina ima v zadnjem času zabeležiti dogodek, ki je podoben čudežu. Iz avtentičnih virov smo namreč zvedeli, da so pred kratkim zborovali nemškutarski župani v Rožu, kakor Ratz, Ogriz in drugi od te «sorte» v Svetni vasi, ter protestirali v imenu Slovencev proti občinski volilni reformi. Od zdaj naprej se naj tudi ti gospodje štejejo med slovenske «purgermajstre», in pričakujemo, da pristopijo prejalislej k slovenski županski zvezi. Tinej.

Slovenji Plajberk. V noči od 23. do 24. malega travna nastal je ne dozdej še neznan način ipri p. d. Bostu v Bodnju ogenj, ki je uničil hišo in skedenj, s težavo le se je rešilo živino. Škoda je velika, posestnik zavarovan le za 2000 K.

Borovlje so, kakor že znano, v znamenju občinskih volitev. Posestniki in hišni gospodarji se kar čudijo, kako je postalo zdaj v trgu vse prijateljsko. Tega obišče danes Trnjakov Jozej, jutri «ferbežar», drugega zopet Strein, učitelj na strokovni šoli, in tudi visoka glava je v zadnjem času jako ponižna. Gre pač za glasove, a ljudje pravijo, da se nekaterim gospodom že prav močno hlače tresejo, in da se je bati najhujšega. Govori se tudi, da bo gospod «ferbežar», kateremu bodo pri agitaciji baš opešale noge, zadnje dni pred volitvami jahal na konju. Ljudstvo se slepi, gradovi se mu zidajo v zrak. Tako je prišel dr. Maurer k neki gospej, naj mu da pooblastilo; nagovarjal jo je prav sladko, češ, maj le njemu da pooblastilo, kajti pometati hočejo iz občinskega odbora vse uradnike, da se bo na ta način gospodarstvo zboljšalo. Mi pa smo sploh zato, da bi se pometali vsi ven, da bi se vse lepo pometilo, in da bi se izvolili v občinski odbor ljudje pošteni, katerim je res za pametno gospodarstvo in napredek v občini.

Jezersko. (Izseljevanje v inozemstvo.) Kljub raznim vestem, ki prihajajo iz Amerike, imajo ljudje vendar pogum, da ostavljajo rodno grudo ter se naseljujejo v novi svet, kjer bojša «mleko in med teče». Ravno kar so se izselili zopet štirje Jezerjani, od katerih zapuščata dva ženo in deco. Menda jih hoče še čez lužo nekaj. Mi bi jim želeli že v naprej: «Srečno pot!» Z navedenimi vred je zdaj že štirinajst Jezerjanov v Ameriki. Po enem ni ne duha, ne sluha. Pravijo, da je postal glavar neke rokovnjaške čete.

Prevalje. Naša kaplana (menda samo gosp. Stritof) sta pisala v «Slovincu», da vrli slov. narodnjak Lahovnik svoje otroke le nemško uči govoriti. To je neresnica in še povrhu zelo netaktno nasproti slovenskemu možu, kakršen je g. Lahovnik. Kot Slovenec ve gospod Lahovnik, kaj ima za storiti, kako otroke vzgojiti. Vidva pa, gg. kaplana se pa malo manj zanimajta za otroke. G. Lahov-

niku naše sožalje, katerega om zasluži popolnoma na takšen netakten (?) napad.

Borovlje. Čuje se, da je dala občina tukajšnjemu «Turnvereinu» podporo. Če je to res, in na tem ni dvoma, tako naj vendar take stvari odprejo volilcem oči, da bodo videli, koga volijo v odbor. Na oni strani visoke občinske doklade, na drugi pa tako nesramno gospodarstvo z občinskimi denarjem, to je škandal, ki jasno pokaže vsakemu, koga naj zapiše na volilni listek. Zlaj res ne vemo več, kdo ima v občini večjo besedo, ali mi davkoplachevalci, ali pa oni smarkavi turnarji, ki se v pozno noč pretepajo po cestah ter izživajo mirno prebivalstvo. Volilci, pokažite tem gospodom, ki hočejo biti zdaj za par dni vasi največji prijatelji, vrata! Sramota je za vas in v lastno škodo greste, ako daste kakemu teh sladkobesednih frakarjev svoje pooblastilo, svoj glas!

Celovec. Slovenski dijaki po večini niso bogatih staršev; radi tega so primorani, da si poiščejo postranskega zasluzka in da se pobrigajo za podporo, katerih morajo postati deležni. Kar se tiče postranskega zasluzka naših dijakov, moramo reči, da pač stojijo nemški profesorji na stališču «svoji k svojim», česar o naših žalibog ne moremo trditi. Nasprotno! Znano je, da ima nekdanji, zdaj penzionirani slovenski gimnazijski profesor na vesti celo kopo zagrizenih nemškutarskih voditeljev na Koroškem samo zaradi pristranskega, čez vse mere strogega postopanja proti slovenskim dijakom. Tem tudi ni privoščil rad kake «instrukcije», pač pa nemškim. Žalibog se ta zgoraj omenjena praksa tudi še zdaj nadaljuje. Kar se pa tiče podpor, je pa stvar taka. Prej so dobivali slovenski dijaki vsi brez razlike podpore. Delil jih je doktor Ehrlich (pošten). Nekega dne pa se je postavil na stališče, da Slovenci, ki so samo «narodni», pravzaprav nimajo nobene pravice do teh podpor. Podpira zdaj torej samo klerikalce; če ho-dijo ti radi v vetrinjsko predmestje, to nič ne de, tudi to nič ne de, če so nemškutarji. Tako se pri nas skuša demoralizirati in na ta način v klerikalni tabor spraviti našo mladino. V velikonočnih počitnicah so naši narodni voditelji dali celo tem neznačajnim hinavcem 500 kron, da so mogli rajzati po svetu. Tako se dela: značajnemu dijaku se odtegne podpora, berači pa se za deuar pri kmetih in delavcih za «obmejne Slovence», in tako nabrani denar pojedjo in požro neznačajni klerikalni hinavci na potovanju.

Borovlje. V našem konsumnem društvu se je govorilo, da finančno jako dobro stoji in da se je v zadnjem času krasno razvilo. Danes čujemo, da je vse le reklama radi prihodnjih volitev v vodstvo, da pomeni vse hvalisanje le pesek v oči, da ni vse res, kar se je pisalo o dividendi, o plačnem dolgu i. t. d. V tej zadevi prosimo se pravočasno pojasnila!

Jezersko. Kmetijska družba je pokupila od raznih posestnikov okrog 150 plemenskih ovac. Jezerska pasma se namreč odlikuje po izredni velikosti in po finosti volne.

Prevalje. Otročji dopisunček se bo večkrat sedaj oglašal, ker ga imajo kaplani tako radi.

Globasnica-Šmihel. (Kako nas imajo za norčaje!) Na velikonočni pondeljek in bele nedeljo sta priredili kat. izobr. društvi v Globasnici in Šmihelu igre z govori. Ne zanimajo nas toliko igre, ampak govori g. Vajucerla, tajnika «Slov. kršč. socialne zveze za Koroško». «Mirov» dopisnik sicer pravi, da je govornik «v daljšem govoru naglašal, da je mladeniču in mladenki potreba splošno človeške, socialne in posebne verske izobrazbe; ker le tedaj ako bomo omikani in verni, bomo ostali značajni in se bomo obranili nemškega navala». Škoda, da «Mirov» dopisnik ni objavil celoga govora, da bi imeli «Mirovi» bralci po celi Koroški koristi od tega izobraževalnega govora. Ker tega «Mirov» dopisnik ni storil, hočemo mi tukaj na kratko osvetliti «splošno človeško, socialno in versko izobrazbo, kakor si jo misli tajnik S. K. S. Z.: Da koroški Slovenci še nismo na tako visoki stopinji kulture (kakor menda nemški kršč. socialci) je vzrok 1.) ta, da smo še premalo verni, ker brez vere ne moreš biti prav izobražen, (ampak si najbrž navaden butelj, kar si pa govornik ni upal povedati na glas); 2.) ker naše ljudstvo premalo spoštuje duhovnike, kateri so že baje več darovali za Ciril-Metodovo družbo kakor g. Kotnik s polmilijskim darilom; 3.) smo premalo izobraženi, ker se ustanovi dandanes veliko premalo cerkvenih «Stiftung»; 4.) je veliko krivo na tem, ker so po besedah govornikovih hudiči v peklu preveč hudi na duhovnike (g. govornik je bil najbrže v peklu, zakaj? to se še ne ve). Zlate besede, manjka samo še to v boljše razumevanje celoga govora: Prejube moje katoliške ovčice, ki ste tako neumne, da mi vse verjamete. Poglejte naše trebuhe, že vkup vleče in naša na zlahtno mokroto vajena grla so suha. Pomislite na preganjanje svete cerkve, katere služabniki smo mi in pomagajte nam, ker vera je v veliki nevarnosti in naši žepi so prazni. Amen!

Beljak. (Zelezniška nesreča.) V nedeljo jutro se je zapeljal brzovlak stev. 702 proge Trst-Solnograd na beljaški postaji v vrsto vagonov. Pri tem se je pokvaril stroj in več vezov. Ranjen ni nikdo, pač pa je imel brzovlak 71 minut zamude.

Žvabek. Ne bi odgovarjal dopisniku «Freie Stimmen», ako bi me ne žalil ta v svojem dopisu preteklega tedna na moji časti kot slovenskega učitelja. Dopisnik imenuje mene breznačajneža, ker sem vžival v času mojih studij dobrote «Lehrer-Seminarja» v Celovcu. Kakor je itak vsakomur znano, je ta zavod le memski, ne pa nemško-nacionalen. Ko sem prvič prestopil prag imenovanega zavoda, me nihče ni vprašal za moj narodni čut, ampak sem bil pač sprejet kot že sto in sto drugih. Dolžnost napram dobrotam «Seminarja» sem storil, ako ostanem toliko let na Koroškem za učitelja, kolikor let sem vžival dobrote zavoda. Ni se torej stavilo za predpogoj za sprejem moja naklonjenost napram nemškemu nacionalizmu. Kdo je torej breznačajen? Jaz, ki imam globoko v srcu zakopan svoj narodni čut, a le tisti, ki ga prodaja na krožniku tujcu? Jaz, ki ljubim milo mi dočeti materino slovensko govorico, lepo slovensko domovino, slovensko poštenost in odkritosrčnost ter slovenski značaj sploh, ali tisti, ki vse to izda za borih par judeževih grošev? Jaz, ki prestopim prag razreda v šoli z ljubeznijo v srcu do slovenske dece, ali tisti, ki to stori iz zgolj izdajalskimi, t. j. nepoštenimi nameni vzeti slovenski deci slov. jezik ter jo odujiti slovenski materi. «Die deutschgewordenen windischen Lehrer sind alle mitsammen nicht wert!» citiram se po Pallatovi smrti kot izrek pedagoga, ki stoji visoko nad psovkami dopisnika v «Freie Stimmen». Dopisnik se čudi, da sem šele kot učitelj začel kazati svojo barvo. Jaz mu to razjasnim. Ko sem znal slovensko pisati in brati, sem se tudi tedaj začel učiti svoj narod spoštovati in ljubiti. Da sem se šele v Celovcu pri gosp. prof. Apihu tega učil, meni ni v nečast — vsaj sem hodil v šestrazredno šolo v Prevaljah. A z mirno vestjo lahko rečem, da tudi v Celovcu nisem skrival svoje narodnosti in svojega prepričanja in kdor me je v tem času poznal, ve, da sem tudi dosti trpel zaradi tega. Dalje se čuti dopisnik radovednega, kako jaz poučujem na utrakvistični šoli v Žvabeku. Odgovorim. Ko bi bilo po mojem, bi dopisniku odprl vrata šolske sobe na stečaj, da bi videl in slisal, da se otroci pri meni ne bodo naučili svoje lastne rodne matere zanikovati. Drag. Doberšek, učitelj.

Narodne zadeve.

„Stimce“ in pojem značajnosti. Stimce imajo šego imenovati vsakega učitelja — Slovenca, ki je bil za časa studij v tako imenovanem Eggerjevem semenišču, kot nehyaležneža, da celo, kakor se je v novejšem času godilo, kot neznačajneža. S katero pravico smejo Stimce dajati take priimke? Z nobeno! Delajo to iz gole objestnosti in hudobnosti. Omenjeno semenišče ni nemško-nacionalni zavod, ampak koroški, in je bil od začetka do danes odprt vsem fantom brez razlike narodnosti! Po mislih Stimce bi moral dotični napadeni učitelj biti Nemcem na ta način hvaležen, da bi moral delati med slovenskim ljudstvom, med katerim živi in za kojega blagor je dolžan in poklican delovati, razdiralno nemškutarsko politiko! Stimce, kaj mislite o značajnosti? Nič! Ker ste ve same neznačajne! Evo dokaz: ko bi bila pri vas značajnost in poštenost doma, ne bi imeli dvojne mere za Nemce tako, za Slovence pa drugače! Ali ne učite: Nemec si, spoštuj svojo materinščino, spoštuj in ljubi svoj narod! Vas vprašamo: ima li samo Nemec dolžnost spoštovati svoj rod? Ne, vsi narodi, kar jih je na svetu brez izjeme! Torej se samo Nemec, temveč tudi Italijan, Francoz, Anglež i. t. d. pa tudi Slovani! Zakaj pa ne učite tako? ker ne poznate poštenosti, ker ste sebični, ker ste vladohlepni in zavistni drugim za napredek! Vse hočete vi sami zase obdržati, šole, urade, vlado čez druge i. t. d., zato pa delate z vsemi sredstvi na to, da bi se ohranil ta vam ušečni sistem. Vrnimo se k pojmu značajnosti! To, kar velja po večnih zakonih za značajno, imenujejo Stimce z očitnim sofizmom neznačajno! Zakaj ne povedo Stimce nemčurjem in posili-Nemcem v obraz, da so breznačajni, ker delajo zoper svoj narod, kateremu se imajo zahvaliti za svoje življenje! Ne tega ne bodo storile, ker one potrebujejo nemčurje-renegate za svoje nemško-politične namene! Stimcem pa povemo, da so največji neznačajneži tisti, ki jedo med Slovenci boljši kruh, kot bi ga imeli med pristnimi Nemci, a delajo za to v škodo onih; torej nemškutarji delajo v škodo in ne v korist, kakor morda mislijo, svojega lastnega naroda.

Nemškutarjem v album. Nemškutarji mislijo, da je ponemačevanje sila veliko kulturno delo, ker se z nemščino daleč pride in ker imajo Nemci veliko in lepo literaturo (književnost). Vse res! A res je tudi, da nemškutarji se nikdar niso bili daleč po svetu, večina jih komaj svojo ožjo domovino pozna. Pa ko bi šli malo po svetu, bi kmalu uvideli, da se z nemščino ne izhaja povsod, ampak da je

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nič nas ne izkušnje, poskusite jih tudi vi, urejujejo blatenje in tišči v želodcu, nobenih bolečin, odkar jemljemo Fellerjeve odvajajoče rabarbarne praške z znamko «Eispillen». Pravimo Vam pospešujejo prebavo. 6 školjčic franko 4 K. Izdeluje jih le lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsin trg št. 257, Hrvatsko.

potrebno za potovanje po širnem svetu zna več jezikov, osobito francoskega in angleškega! Kar se pa tiče nemške literature, pa vemo, da je tudi ne poznajo Bog ve kako, štejejo le kujige in kažejo bahavo na nje, ki jih pa poznajo navadno le po imenu in ne tudi po vsebini.

Dobernikovo zborovanje. Dne 8. t. m. so imeli celovski hajlovci shod pri Sandwirtu. Poročal (bral) je poslanec Dobernig o državnem zboru. Poročilo o delovanju pa mu je bila le postranska stvar. Saj pa tudi za ljudstvo ni storil mnogo, takorekoč nič. Ker torej ni imel poročati kaj stvarnega, zbasal se je po stari navadi na Slovence in Slovane in udrihal po teh. Vse, kar ni od nog do glave tajč, mu je napoti. Še celo naučni minister Stürgkh mu je premalo tajč. In ta mož je nam Slovanom vsaj dovolj nasproten. Pravosodnega ministra Hoehenburgerja je hvalil. Slabo znamenje, če ga hvali že Dobernig. To je dokaz, da je Hoehenburger Slovcem tako krivičen, da je zadovoljen s tem še Dobernigg. In res! Pogledati nam je treba le po Koroškem: same nemške sodnike nam hoče Hoehenburger vsiliti. Pliberk je vsaj slovenski sodni kraj. Kmalu pa tam ne bode več sodnika, ki bi znal slovensko. Kako so pa ti sodniki Slovcem prijazni, to kaže razsodba v zadevi slovenskega učitelja Doberšeka. Ker je bil Doberšek svoj čas v seminarju, ki se nikdar ni veljal za nemško-nacionalnega, si upa sodišče v Pliberku razsoditi, da je Doberšek breznačajen. Gospod učitelj Doberšek je vendar rojen Slovenec in se tudi ni tedaj izdal za Nemca. Če bi imel biti zaradi tega človek že Nemec, ker je bil nekaj časa v kakem nemškem seminarju, tedaj bi moral reči tudi vsak Nemec, da je Francoz, če je bil nekaj časa na Francoskem, in bi moral reči, da je Lah, če je bil na Laškem. Da je bil izbacjen nemški minister-rojak Schreiner, to Doberniku seveda ni prav. Saj je letal prej venomer k Schreinerju, ko je bil se minister in govorilo se je celo, da bi imel spraviti Schreiner Doberniga v ministrstvo. Dobernig se je hudoval tudi nad tem, da bi dala država kake pravice Slovanom. Rekel je, da morajo plačevati Nemci dve tretjini davka in Slovani le eno tretjino in da bi morali torej plačevati Nemci za Slovane. Stare Dobernikove sleparije! Resnica je, da plačamo Slovani več davka, kakor pa Nemci. Davki od posestev danes državi malo nesejo. Največ nesejo davki na jedila, pijače in druge stvari, ki se vsak dan potrebujejo. Ker je pa v Avstriji dve tretjini Slovanov in le eno tretjino Nemcev, je kratkomalo razvidno, da potrebujejo Slovani več reči in plačajo tudi več davka kot pa Nemci. Od posestev morebiti plačajo res Nemci več. Ta posestva pa ne služijo Nemcem, ampak Slovcem; nemški grofje i. t. d. so nas Slovence večinoma odrli za ta lepa posestva. Sicer pa povejte: kdo pa prideluje za nemške grofe? Ali si pridelava grof kruh in denar sama, ali pa ga mu pridelava delavec, ki napravi v njegovem gozdu drva, ki obdeluje njegove njive in mu plačuje najemino? Nadalje je ropotal Dobernig tudi proti temu, da bi se združili vsi južni Slovani (Slovenci, Srbi, Hrvatje) v kraljevino (pod avstrijsko vlado seveda). Vemo, da Dobernigu in njegovim pajdašem to ne gre v glavo. Ker potem bi nam Nemci ne mogli nič več. Če se bomo pa Slovani za Dobernika zmenili, to je drugo vprašanje. Gotovo je, da smo voljni storiti za Avstrijo in za našega cesarja vse, nikakor pa si ne bomo dali dreti jermene z našega trupa od Nemcev in zahtevamo za naše dolžnosti tudi naše pravice. Nazadnje je pokadil s kadilom Dobernigu še njegov osebni prijatelj mestni župan Metnitz (zato, da ob priliki pokadi zopet Dobernig Metnicu).

Žarek pravičnosti pri celovski c. k. pošti. Na pritožbo dr. Toneta Gosaka na c. kr. pošto ravnateljstvo v Gradcu, katero smo nedavno objavili v našem listu in je vložil v tej zadevi interpelacijo državni poslanec Ivan Hribar, je odgovorilo pristojno pošto ravnateljstvo naslednje:

An Wohlgeboren Z: 13000/III.
Herrn Dr. Anton Gosak Graz, am 21. März 1910.
Advokaturskandidat

in
Klagenfurt

Kramergasse Nr. 1. Bescheid.

In Erledigung der Beschwerde vom 11. Jänner d. J., betreffend die in deutscher Sprache erfolgte Ausfertigung des im Anschlusse rückfolgenden Aufgabescheines über die am 10. Jänner d. J. beim Postamte Klagenfurt 1 aufgegebenen slovenisch

adressierte rekomm. Briefsendung wird mitgeteilt, dass gegen das an diesem Verstoße schuldtragende Postorgan entsprechend vorgegangen wurde. Gleichzeitig wurden die in Betracht kommenden Dienstorgane strengstens angewiesen, künftighin die Ausfertigung von Aufgabescheinen stets konform dem Wortlaute der Adresse der bezüglichen Sendungen zu bewerkstelligen.

Der k. k. Präsident

Pokorny mp.

Pošto ravnateljstvo je postopalo pravilno, grajalo nezakonito postopanje poštnega uradnika v Celovcu ter ga kakor se izjavlja, primerno kaznovalo. Doslej je vse v redu, a čudno je naslednje: V isti sapi, ko c. kr. pošto ravnateljstvo v Gradcu graja postopanje poštnega uradnika, ker je na slovensko pismo izdal nemški oddajni list, rešuje čisto slovensko pisano pritožbo v nemškem jeziku in stori s tem ravno isto kaznjivo rešitev postave kakor dotični poštni uradnik, katerega je radi tega kaznovalo. Samoposebi se razume, da prizadeti gospod tega ne more prezreti in je v tem oziru že storil potrebne korake, da se pouči c. kr. pošto ravnateljstvo v Gradcu o dejstvu, da mora spoštovati pravice slovenskega jezika v ravno isti meri kakor subalterni poštni uradnik v Celovcu.

Koroška se še giblje. Vsled znane zahrbtnosti in strastnega terorizma vsiljivih voditeljev je zadnje čase na Koroškem skoraj popolnoma zaspalo zanimanje za narodno obrambo in za našo šolsko družbo. Toda pametni rodoljubi so se začeli otrepati jerobstva ter javno priznavati zasluženno delo družbe sv. Cirila in Metoda za koroške Slovence. Po dolgem času se je, kakor smo že poročali, ustanovila na Poljani pri Prevaljih prav krepka podružnica družbe sv. Cirila in Metoda. Ustanovni shod je bil pri znanem rodoljubu g. Andreju Hrastu (Poljanar). Zbralo se je jako mnogo občinstva. Govorila sta potovalni učitelj Ante Bag in g. dr. Müller tako navdušeno in prepričevalno, da se jima moral pritrjevati celo «Mirovi» pristasi. Nova podružnica šteje že sedaj 10 ustanovnikov. V začasni odbor so bili izvoljeni: Andrej Hrast, predsednik; Štefan Kralj, podpredsednik; Valentin Vezjak, tajnik; gđc. Angela Hrastova, blagajničarka; odborniki so: Ferdinand Godec, Rud. Čebulj in Josip Rifel. Obenem se je pri Hrastu nastanila ljudska knjižnica «Prosvete». Zavelo je s tem znova narodno življenje v Prevaljah in okolici. Odbor nove podružnice bo skrbel, da to življenje ne preneha. Kmalu sledi tej podružnici v bližini druga nova.

Strah pred Warmuthom. Pred nedavnim časom sta pobegnili iz celovških ječ zločinca Pogačar in Warmuth, ki sta proslula tatova. Njun popis je bil večkrat natanko razglašen. Na Gorenjskem se je pa kmalu na to zgodil sledeči slučaj: V neko vas je prišel neznan uradnik in si je ogledoval razne «znamenitosti». Ljudje so takoj sklenili, da je Warmuth. Kako bi tudi ne? Nastop, osebnost, plašno vedenje tujca — sami dokazi. Tudi župan in učitelj sta bila te misli. Hajd po orožnika. Ta je bil takoj na mestu. Uradniku je bilo to zelo neljubo in neprijetnosti se je hotel iznebiti na vsak način. Ko se približuje vestni orožnik urnih krač, seže uradnik v notranji žep po vicitnico. Ali orožnik je že vedel, da hoče oni potegniti samokres. Puško «fertig» in «stojte!» je bilo vse v trenutku. Ljudje so že gledali, kateri se bode prvi zgrudil. Uradnik je moral z orožnikom na kolodvor, kjer se je vendar srečno legitimiral. Izpustili so ga, a vaščani so svoje hiše kljub temu vso noč stražili pred «Warmuthom».

Svetovna politika.

Zdravstveni odsek moravskega deželne zbor se je izrekel za fakultativno seziganje marličev.

Gospodarska zbornica je imela v pondeljek sejo, na kateri se je po brezpomembni debati sprejela predloga o posojilu v drugem in tretjem branju. Finančni minister Bilinski je seveda zagovarjal svoje gospodarstvo.

Mladočeška stranka je imela v soboto in nedeljo svoj zbor v Pragi. O političnem položaju je govoril dr. Kramář. Dejal je, da so zadnja tri leta bila za češko politiko neugodna. Mladočeška stranka je doživela pri volitvah mnogo porazov, ker je šla v boj z geslom pozitivne politike, ki je bila takrat neprijateljska. Danes je bolje, in vse češke stranke, razen radikalcev, to geslo že priznavajo. Na vsak način je treba doseči izpremembo sedanjega protislovanskega vladnega sistema. Ni merodajno to, ali je vlada parlamentarna ali neparlamentarna. Glavna stvar je, da se naslanja na vse narode in da je nasproti vsem narodom pra-

vična. Vprašanje parlamentarne vlade je za Čehe sledeče: Čehi so principiarno za parlamentarno vlado, seveda ne iz osebnih motivov, temveč iz konsekvenc splošne in enake volilne pravice. Kar se tiče Poljakov, je poslanec dr. Kramář dejal sledeče: Češke stranke so v zadnjem času ugodile vsemu, kar so od njih zahtevali Poljaki, vendar so se v njih varali. Vendar Poljaki ne bodo mogli dolgo obstati na svojem sedanjem stališču. «Slovanski Enoti» se seveda ne bodo pridružili, pričakovati pa se sme od njih, da ne bodo podpirali neprijateljskega protislovanskega vladnega sistema.

Nujni predlog radi dalmatinskih železnic. ki je bil v soboto sprejet v državnem zboru, je dobil po predlogu posl. Šuštersiča nekatere izpremembe. S predlogom, ki je soglasno obveljal, se pozivlja vlada: 1. Začeti z zgradbo železnice Novo mesto—Črnomelj—deželna meja—Knin—hrvaška meja; 2. Z vso energijo storiti vse potrebne korake pri ogrski vladi, da začne z gradnjo železnice od meje do Karlovca—Ogulin do dalmatinske meje; 3. Če bi ogrska vlada tega ne hotela, naj odloči razsodišče; 4. Sestaviti najpозnejše l. 1911. zakonski načrt za finančno zagotovitev proge Arzano-Bugojno; 5. Z obžalovanjem se vzame na znanje izjava vlade glede zvišanja tarifoy na železnici Kašava—Oderberg; 6. Vlada se pozivlja, da takoj začne z zgradbo železnice Zader—Očetovo—Knin ali pa zgradi drugo progo, ki bi Zader vezala s progo Split—Knin. Slednjic se vlada pozivlja takoj nadaljevati železnico Split—Arzano.

Izjava za svobodo Finske so izdali profesorji nemških univerz na Avstrijskem in Nemškem. Čisto prav! Morda sedaj najdejo priložnost k protestu zoper pruska nasilja nasproti Poljakom, proti zatiranju Slovkov od strani Madjarov in proti zatiranju slovenščine na Koroškem v šolah, uradih in na železnicah. Če ne, pa dvomimo, da bi se ta njih izjava vzela resno in da jima je pri tem sploh šlo za resnico.

Na Bolgarskem imajo šolski zakon, kakršnega jih bodemo zavidali mi še dolgo. Vsaka občina, ki šteje vsaj 80 hiš, mora imeti šolo. En učitelj ne sme poučevati več kot 50 otrok. Mesta, ki imajo čez 1000 šolarjev, morajo imeti stalnega šolskega zdravnika i. t. d.

Na Ruskem se širi protialkoholno gibanje. V dumi je bil podan predlog, da bi se v mestnih šolah poučevalo o pogubnosti in škodljivosti alkoholizma.

K proglasitvi 320 novih svetnikov pride v kratkem času, kakor se naznaja iz Rima. Od teh spada na Avstrijsko menda 4.

V finski zbor je bilo med 200 poslanci zvoljeno tudi 15 žen.

Med državama Peru in Ekuador se pripravlja z vso hitrostjo vojska. Dobro, da sta ti dve državi v Ameriki, da se nam vojske ni treba bati.

Gospodarska vprašanja.

Železo v Istri. V Poreču se mudi angleški inženir White, ki preiskuje v imenu neke angleške družbe, da li se nahaja v Istri železna ruda. Dosedanji uspehi so baje povoljni.

Uvoz umetnih gnojil v Avstrijo. Kakor je razvidno iz poročil c. kr. statistične centralne komisije, se je uvozilo v Avstrijo lansko leto in sicer: Tomasove žindre iz Nemčije 1.537.419, surovega čilskega solitra iz Čile 805.334 q, raznih soli za gnojenje iz Nemčije 201.286 q, raznih drugih umetnih gnojil iz Norveškega 16.006 q in kosne moke iz Nemčije 95.801 q. So pač lepe številke.

Petrolej. Kakor se čuje, misli Avstrija monopolizirati petrolej. (To se pravi: kupčijo petroleja bode prevzela država.) V zadnjem času je postal petrolej dober kup. Prišla je namreč k nam v Avstrijo ameriška družba «Standart oil compagni.» Ta ima v Ameriki velike petrolejske vrelce. Ima toliko petroleja, da ga ne more razprodati v Ameriki. Zato ga hoče prodajati tudi pri nas. Ker imamo pa v Avstriji sami dosti vrelcev, iz katerih vre petrolej (v Galiciji), je začela ta družba («Standart oil compagni») petrolej tako poceni prodajati, da bi ugnala in uničila vse avstrijske fabrike, kjer se petrolej čisti. Ko bode ostala ta družba naenkrat sama, ko bodo naredile krdo naše avstrijske rafinerije, potem bode pa lahko prodajala petrolej, kakor drago bode hotela. To uvidi naša država in zato misli prevzeti vso kupčijo in pridelovanje petroleja v svoje roke.

Ali bode zmanjkalo kdaj soli? Stare babice se boje, da ne bo zmanjkalo soli. Ta strah je čisto prazen. Soli je posebno pri nas v Avstriji toliko, da je nikdar ne zmanjka. V Galiciji se lomi tako, kakor pri nas kamenje za apno. Tudi na Solnograškem in po drugih deželah je še dovolj soli. Če bi pa tudi soli v zemlji in na zemlji zmanjkalo, tedaj jo dobimo lahko iz vode. Morska voda ima namreč 3 do 5% soli, to se pravi: v sto litrih morske vode je 3 do 5 litrov soli. Če morsko vodo kuhamo, tedaj voda izhlapi, sol pa ostane v kotlu ali v piskru. Če postavimo morsko vodo na sonce, ali na veter, se ravno tako posuši (izhlapi) in sol nam ostane.

Pozor, dragi čitatelj!

Čitaj in
Prepričaj se sam!

da je popolnoma ne-
Upravičena grozna skrb

in velika bojazen

ker se ponekod razširja med
ljudstvom

Strah
pred koncem sveta!

19. maja 1910.

Neobhodno **Halleyev komet** Neobhodno
za vsakogar! **važno** za vsakogar! **važno**

ali

Bo li res konec sveta?

Prorokujejo nam, da

Konec sveta bo 19. maja, ko trči
Halleyev komet ob našo zemljo.

Glej sliko! Halleyev komet Glej sliko!

že vidimo s prostim očesom
v izložbah vseh knjigarn in trafik.

Zato se poučimo natanko,
kako in kaj bo s tem kometom!

in kupimo si poljudno-poučno razpravo
S sliko! v 3. snopiču „VEČ LUCI!“ S sliko!

Cena 30 v, s poštnino 40 v.

Dobiva se v vseh knjigarnah in trafikah.

Vsi narodi si belijo glave

Kako se reši to interesantno in pe-
reče vprašanje pred koncem sveta?

Vsled ukaza našega trgovskega ministra se ima
ljudstvo na Kranjskem, Primorskem in Dalmaciji
poučiti v šoli in v cerkvi o tej zvezdi repatici.

Raznoterosti.

Humorist Mark Twain. Dne 21. t. m. je po-
noči umrl v svoji vili «Stormfield» v državi Con-
necticut slavni humorist Mark Twain. Smrt ga je
zalotila nenadoma in brez bolečin. Twain je ravno
pisal s svinčnikom na papir besede «Dajte mi moje
naočnike», ko mu izpade svinčnik, on pa se zgrudi
vznak. O Twainovi smrti so takoj obvestili pred-
sednika Tafta, ki je pri oni priliki izrekel, da bode
ves narod žaloval za Twainom, kateri ni napisal
nikoli nič, kar bi se ne smelo pokazati tudi otro-
kom. Pogreb je bil v Elmiri pri New-Jorku,
kjer je pokopana tudi Twainova žena in otroci.
Izprejod je bil izraz narodne žalosti. Tokrat ni
vest o njegovi smrti taka, kakor je bila ona pred
leti, ko je poslal sama časnikom sledeči dementi:
«Vest o moji smrti je zelo pretirana.» Sedaj je res
umrl. Doživel je dobo 75 let. Zadnje njegovo delo
je bila njegova avtobiografija, ki je deloma izšla v
raznih listih. Mark Twain (mark two — pomni dva)
je bilo pisateljsko ime, pravo ime se je glasilo Samuel
Langhorne Clemens. Rodil se je Clemens v me-
stecu Hannibal ob Mississipu dne 30. novembra
1835. Ko mu je umrl oče, je moral 12 letni deček,

kakor njegovi starejši bratje, sam gledati, kako bi
živel. Stopil je v tiskarno kot učenec. Po svojem
izučanju je sel v New-Jork, Filadelfijo in končno
je prišel v St. Louis. Kmalu je pa postal romanti-
čen. Kopal je zlato, nato je pa postal časnikarski
reporter. Ščasom je prišel na glas radi svojih skie,
ki jih je objavljaj. Z njimi je začel svoje literarno
delovanje, ki je vedno bolj napredovalo, dokler ni
slednjič užival svetovne slave. Njegov knjige so ne-
izčrpani studenci smeha, v njih se nahajajo naj-
ošabn ejše neumnosti, najneverjetnejše pretiravanje
in nedosežna šala. Sedaj je umrl Mark Twain, ostala
bo pa njegova šala.

V Galiciji imajo ljudje tako vero: Če se kdo
sam usmrti in se ga pokoplje, tedaj pobije v tisti
fari, kjer je pokopan, skoz 12 let toča. Ko se je
obesil nedavno neki kmet in je bil pokopan, so se
zbrali kmetje, šli in so ga izkopali, zasili v žakelj
in vrgli v veliko vodo. Zato pa so bili kaznovani
vsi kmetje, ki so to storili.

Naša država misli vpeljati pri vojaštvu prosto-
voljne bicikliste. Izšel bode v kratkem oklic, da se
oglasi, kdor se zna voziti po biciklu in ima bici-
kelj. Biciklisti bodo imeli brčkone različne pred-
nosti.

Halejev komet se bode videl sredo prih.
meseca.

:: Našim rodbinam priporočamo ::
Kolinsko cikorijo.

Vina

štajerska, dolenska,
goriška, vipavska,
istrijska, dalmatin-
ska, jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-21

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Advokat dr. Josip C. Oblak

naznanja, da je otvoril

6 - 1

odvetniško pisarno

v Ljubljani

Dalmatinova ulica 15 (Hotel Štrukelj).

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Akcijski kapital K 3.000.000.

Denarne vloge obrestujemo po

4½%

od dne vloge do dneva vzdiga.

☛ Kolodvorska cesta št. 27. ☛

Zamenjava in eskomptuje
izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.
Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške in ženitninske kavcije.
Eskompt in inkasso menio. :: Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podr. v Spiljetu in Trstu.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček
300.000 frankov. Na mesečno odplačevanje po K 8—
za komad. 1 52—52

Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto.
Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje
po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred papirjev proti gotovini po dnevem kurzu.